

M O N I T O R

Vybrané hospodářské, měnové a sociální ukazatele

5 - 2009

Parlament České republiky
Kancelář Poslanecké sněmovny
Parlamentní institut

OBSAH

<u>ČTVRTLETNĚ SLEDOVANÉ UKAZATELE – 1. ČTVRTLETÍ 2009</u>	3
Čtvrtletní odhad hrubého domácího produktu	3
Nezaměstnanost	4
Průměrné hrubé měsíční mzdy	5
Bytová výstavba	5
<u>MĚSÍČNĚ SLEDOVANÉ UKAZATELE – KVĚTEN 2009</u>	6
Index spotřebitelských cen	6
Index průmyslové produkce	6
Stavební produkce	7
Indexy cen dovozu a vývozu zboží	7
Zahraniční obchod	8
<u>METODICKÁ POZNÁMKA</u>	9

Zdroj dat: Český statistický úřad, <http://www.czso.cz> (stav k 15. 7. 2009)

Čtvrtletně sledované ukazatele – 1. čtvrtletí 2009

Čtvrtletní odhad hrubého domácího produktu

čtvrtletní odhad	1. čtvrtletí 2009 ^{*)}			
	běžné ceny		stálé ceny	
	v mil. Kč	v % (1. čtvrtletí 2008= 100)	v % (4. čtvrtletí 2008 = 100)	v % (4. čtvrtletí 2008 = 100)
Hrubý domácí produkt celkem	917 703	100,4	96,6	96,6
Výdaje na konečnou spotřebu	664 209	105,6	103,6	101,4
domácností	459 270	104,3	103,0	101,5
vládních institucí	197 737	109,1	105,2	101,2
neziskových institucí	7 202	102,4	99,4	98,6
Tvorba hrubého kapitálu	205 159	88,8	83,8	81,8
Bilance zahraničního obchodu	48 335	89,5	66,9	x
vývoz	626 633	82,7	79,5	91,8
dovoz	578 298	82,2	80,4	91,3

Poznámka: *) Očištěno o vliv sezónnosti a nestejného počtu pracovních dní.

Nezaměstnanost v ČR

	průměrný počet osob	změna proti 1. čtvrtletí 2008	míra podle metodiky ILO ^{*)}	změna proti 4. čtvrtletí 2007
	<i>v tisících</i>	<i>v tisících</i>	<i>v %</i>	<i>procentní bod</i>
Celkem	302,8	+58,3	5,8	+1,1
z toho ženy	154,0	+18,9	x	x
z toho muži	148,8	+39,3	x	x
Dlouhodobá nezaměstnanost				
1 rok a více	104,9	-19,0	x	x

*) Za nezaměstnané jsou podle definice Mezinárodní organizace práce (ILO) považovány osoby, které v referenčním období neměly žádné zaměstnání, neodpracovaly ani jednu hodinu za mzdu nebo odměnu a aktivně hledaly práci, do které by byly schopny nastoupit nejpozději do dvou týdnů. Definice nezaměstnaných podle ILO se liší od definice uchazečů o zaměstnání registrovaných na úřadech práce.

Odlišná metodika zjišťování se promítla do diference mezi výší obecné míry nezaměstnanosti (ILO) a míry registrované nezaměstnanosti MPSV. Tendence vývoje obou měr však byly shodné, míra registrované nezaměstnanosti MPSV dosáhla v 1. čtvrtletí hodnoty 7,0 %, tj. o 1,0 procentního bodu více než před rokem.

**Průměrné hrubé měsíční mzdy v České republice
(na přepočtené počty zaměstnanců)**

	1. čtvrtletí 2009		
	v Kč	přírůstek (úbytek) proti 1. čtvrtletí 2008	
		v Kč	v %
ČR celkem	22 328	681	3,1
podnikatelská sféra	22 331	634	2,9
nepodnikatelská sféra	22 311	915	4,3

Poznámka: Údaje se týkají pouze zaměstnanců v pracovním poměru ke zpravodajské jednotce. Zahrnuty nejsou osoby vykonávající veřejné funkce, např. poslanci, senátoři, uvolnění členové zastupitelstev všech stupňů, soudci aj. V údajích o průměrných mzdách se jedná o mzdy v tomto období zúčtované k výplatě.

Bytová výstavba

	Index (stejně období předchozího roku = 100)			
	2. čtvrtletí 2008	3. čtvrtletí 2008	4. čtvrtletí 2008	1. čtvrtletí 2009 ^{p)}
Zahájené byty	122,7	94,7	80,9	91,1
Dokončené byty	108,9	109,5	69,5	102,7
Modernizované byty	116,4	131,4	113,1	94,9

Poznámka: p) předběžná data.

Měsíčně sledované ukazatele – květen 2009

Index spotřebitelských cen

předchozí měsíc = 100	Stejně období předchozího roku = 100			Průměr roku 2005 = 100	Míra inflace*)
	březen	duben	květen		
100,0	102,3	101,8	101,3	113,7	104,1

*) Podíl průměrů bazických indexů (prosinec 2005 = 100) za posledních 12 měsíců a předchozích 12 měsíců

Index průmyslové produkce

	Index průmyslové produkce, sezónně neočištěný (stejně období předchozího roku = 100)					
	březen p)	duben p)	květen p)	únor až duben p)	leden až květen p)	červen '08 až květen '09 p)
Průmyslová produkce celkem *)	87,8	77,9	78,0	80,9	79,7	88,4
těžba a dobývání	90,9	90,4	72,3	89,3	86,2	90,4
zpracovatelský průmysl	86,4	76,2	77,1	78,8	77,6	87,8
výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu*)	98,0	89,5	91,3	95,5	95,9	93,0

Poznámka: *) bez 35.3 – Pára a horká voda, dodávání páry a klimatizovaného vzduchu, led;

p) předběžné údaje

Stavební produkce

	Index ze stálých cen (stejně období předchozího roku = 100)					
	březen p)	duben p)	květen p)	únor až duben p)	leden až květen p)	červen '08 až květen '09 p)
Index produkce celkem	91,0	102,1	97,9	93,6	93,9	98,5
v tom: pozemní stavitelství	86,8	92,9	90,5	87,5	87,6	93,6
inženýrské stavitelství	106,7	129,1	116,7	114,6	114,8	112,1

Poznámka: p) předběžné údaje

Indexy cen dovozu a vývozu zboží v ČR

	Předchozí měsíc = 100	Stejně období předchozího roku = 100			Průměr roku 2005 = 100
		březen	duben	květen	
Index dovozních cen	99,1	100,4	98,7	96,0	93,0
Index vývozních cen	98,7	104,0	102,0	100,3	95,9

Zahraniční obchod v jednotlivých měsících (v mil. Kč FOB/CIF,*) běžné ceny)

období roku 2008	vývoz	dovoz	bilance	Index (stejně období předchozího roku = 100)	
				vývoz	dovoz
leden	160 794	156 696	4 098	75,3	77,7
únor	167 434	158 705	8 730	77,1	77,3
březen	195 661	173 170	22 491	91,4	84,8
<i>leden až březen</i>	<i>523 889</i>	<i>488 571</i>	<i>35 318</i>	<i>81,2</i>	<i>80,0</i>
duben	173 652	161 698	11 954	77,2	74,0
květen	165 016	153 302	11 954	77,2	74,0
červen					
<i>duben až červen</i>					
červenec					
srpen					
září					
<i>červenec až září</i>					
říjen					
listopad					
prosinec					
<i>říjen až prosinec</i>					
<i>leden až květen</i>	<i>862 557</i>	<i>803 571</i>	<i>58 986</i>	<i>76,9</i>	<i>78,1</i>

*) FOB a CIF jsou mezinárodní doložky Incoterms 2000, jejichž volba má vliv na vykazovanou výši hodnoty zahraničního obchodu. FOB stanoví, že náklady a rizika přicházejí na kupujícího v okamžiku naložení zboží v ujednaném přístavu. Prodávající hradí veškeré náklady na zboží až do jeho dosažení paluby lodi. CIF stanoví takový vztah mezi prodávajícím a kupujícím, kdy povinností prodávajícího je zajistit osvědčení o původu zboží, povolení k vývozu zboží a také zaplatit námořní přepravu. Za rizika se zbožím spojená ručí až do doby, než je zboží naloženo v ujednaném přístavu. Prodávající musí také zajistit převoditelnou námořní pojistku proti nebezpečím námořní dopravy.

Metodická poznámka

Hrubý domácí produkt (HDP) - klíčový ukazatel vývoje ekonomiky. Představuje souhrn hodnot přidaných zpracování ve všech odvětvích v činnostech považovaných v systému národního účetnictví za produktivní (tj. včetně služeb tržní i netržní povahy). Aby byl vyloučen vliv změn cen, je vyjádřen ve stálých cenách (průměrné ceny roku 1995).

Růst (pokles) HDP ve stálých cenách charakterizuje o kolik % reálně stoupl (klesl) hrubý domácí produkt ve sledovaném čtvrtletí roku proti stejnému období roku předchozího.

Nezaměstnanost - jedná se o tzv. **míru evidované nezaměstnanosti**. Zdrojem dat o počtech neumístěných uchazečů o zaměstnání evidovaných na úřadech práce je Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR. Míra nezaměstnanosti je počítána jako podíl (v %), kde v čitateli zlomku je počet evidovaných neumístěných uchazečů o zaměstnání a ve jmenovateli celkový počet zaměstnaných z výběrových šetření pracovních sil (klouzávy roční průměr) plus počet evidovaných neumístěných uchazečů o zaměstnání registrovaných na úřadech práce (klouzávy roční průměr). Do počtu zaměstnaných se nezapočítávají ženy na další mateřské dovolené.

Průměrná měsíční nominální mzda jednoho zaměstnance zahrnuje všechny pracovní příjmy (základní mzdy, osobní příplatky a ohodnocení, prémie a odměny, podíly na hospodářských výsledcích a náhrady mzdy), které byly zúčtovány zaměstnancům evidenčního počtu podle příslušných platových a mzdových předpisů (jde o hrubou mzdu v Kč na fyzickou osobu). Tato průměrná hrubá nominální mzda je uvedena za ekonomické subjekty s 20 a více zaměstnanci podnikatelské sféry (v peněžnictví a pojišťovnictví bez ohledu na počet zaměstnanců) a ve všech organizacích nepodnikatelské sféry.

Růst (pokles) průměrné nominální mzdy vyjadřuje o kolik % se zvýšila (poklesla) tato mzda v daném čtvrtletí v porovnání se stejným obdobím předchozího roku.

Inflace je obecně definována jako růst cenové hladiny, tj. charakterizuje míru znehodnocování měny v přesně vymezeném časovém období. Míra inflace je měřena pomocí přírůstků indexu spotřebitelských cen.

Uváděná míra inflace (přesněji průměrná míra inflace) vyjadřuje procentní změnu průměrné cenové hladiny za dvanáct posledních měsíců proti průměrné cenové hladině dvanácti předchozích měsíců. Tyto tzv. klouzávé průměry jsou počítány z bazických indexů spotřebitelských cen s cenovým základem prosinec 1999 = 100. Vyjadřují tendenci vývoje cenové hladiny oproštěnou od sezónních vlivů.

Vývoj **spotřebitelských cen (životních nákladů)** se sleduje na spotřebních koších založených na souboru vybraných druhů zboží a služeb placených obyvatelstvem. Za cenové reprezentanty byly vybrány takové výrobky a služby, které se významně podílejí na vydáních obyvatelstva a svým rozsahem pokrývají celou sféru spotřeby. Celkový počet reprezentantů je v současné době 775. Jejich soubor je postupně agregován až do dvanácti hlavních oddílů spotřebního koše, a to formou váženého aritmetického průměru individuálních cenových indexů. Váhy ve spotřebních koších byly pro výpočet indexů spotřebitelských cen (životních nákladů) stanoveny na základě struktury výdajů domácností podle výsledků statistiky rodinných účtů v roce 1999.

Výpočet bazických indexů spotřebitelských cen (životních nákladů) je prováděn podle Laspeyresova vzorce. Základním obdobím pro výpočet cenových indexů je prosinec 1999. Z těchto bazických indexů jsou vypočítávány indexy spotřebitelských cen srovnávající dvě libovolná období.

Průmyslová výroba je charakterizována Indexem průmyslové produkce (dále IPP), který je počítán v souladu s mezinárodními standardy. **Růst (pokles) průmyslové výroby** udává o kolik % stoupla (klesla) v daném měsíci průmyslová produkce proti stejnému období předchozího roku. Jako průmyslové jsou podle klasifikace CZ-NACE považovány činnosti klasifikované v sekcích B (Těžba a dobývání), C (Zpracovatelský průmysl), D (Výroba a rozvod elektřiny, plynu tepla a klimatizovaného vzduchu) a E (Zásobování vodou; Činnosti související s odpadními vodami, odpady a sanacemi). Rozsah poskytovaných dat se odvíjí od aktuálních předpisů Eurostatu ke krátkodobým statistikám, které některá odvětví, která podle CZ-NACE patří mezi průmyslová, z pokrytí konjunkturální statistikou výslovně vylučuje (mj. sekci E, jejíž obsah z větší části nebyl podle dříve používané klasifikace OKEČ součástí průmyslu). S ohledem na tyto požadavky pokrývá konjunkturální statistika průmyslu pouze sekce B, C a D, pokud není pro konkrétní ukazatele stanoveno jinak.

Stavební výroba: Od ledna 2009 se změnil koncept sekce „Stavebnictví“. Oproti jednomu oddílu, jehož struktura byla založena na procesu výstavby, jsou nyní tři („Výstavba budov“, „Inženýrské stavitelství“, „Specializované stavební činnosti“), jež se váží spíše k účelu a typu stavby. Hlavní změnou oproti dříve používané klasifikaci OKEČ je zařazení developerské činnosti do Stavebnictví. Ze sekce průmyslu přešli nově do stavebnictví ti výrobci dřevěných, plastových a kovových výrobků pro stavební účely, kteří své výrobky zároveň instalují. Také opravy a údržba výtahů a eskalátorů patří nově do stavebnictví. Naopak ze sekce Stavebnictví byly vyřazeny instalace bezpečnostních systémů jako jsou poplašná zařízení proti vloupání a požáru.

Růst (pokles) stavební výroby udává o kolik % stoupl (klesl) v daném měsíci objem stavební výroby ve stálých cenách v porovnání se stejným obdobím předchozího roku.

Vývoz vyjadřuje hodnotu odeslaného zboží do zahraničí, které přestoupilo státní hranici za účelem jeho trvalého nebo dočasného ponechání v zahraničí. Celkový vývoz se tak skládá z odeslání do států EU a vývozu do třetích zemí.

Růst (pokles) vývozu udává o kolik % vzrostla (klesla) v daném období v porovnání se stejným obdobím předchozího roku hodnota vývozu v běžných cenách.

Dovoz vyjadřuje hodnotu zboží přijatého ze zahraničí, které přestoupilo státní hranici za účelem jeho trvalého nebo dočasného ponechání v tuzemsku. Celkový dovoz se tak skládá z přijetí ze států EU a dovozu ze třetích zemí.

Růst (pokles) dovozu udává o kolik % vzrostla (klesla) v daném období v porovnání se stejným obdobím předchozího roku hodnota dovozu v běžných cenách.